Ulkomaankauppa- ja verotusosasto
Asiakkuus- ja veronkantoyksikkö

5.5.2025
Tulli/2025/01011

Tullin kirjallinen asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2006/43/EY, (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tietyistä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitteita koskevista vaatimuksista (COM(2025) 81 final) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2023/956 muuttamisesta rajalle perustetun hiilidioksidipäästöjen säätömekanismin yksinkertaistamisen ja vahvistamisen osalta (COM(2025) 87 final)

Tulli kohteliaimmin kiittää eduskunnan talousvaliokuntaa saamastaan kirjallisesta asiantuntijalausuntopyynnöstä. Tulli lausuntonaan toteaa seuraavaa.

Hiilirajamekanismia koskevalla ehdotuksella muutettaisiin EU:n hiilirajamekanismiasetusta tavoitteena asetuksen toimeenpanon yksinkertaistaminen ja tehostaminen. Keskeiset muutosehdotukset liittyvät CBAM-velvollisuuden määrittävään kynnysarvoon, CBAM-todistusten myynnin ja takaisinoston järjestämiseen ja alkamisajankohtaan, kolmansien maiden tuontiin sovellettavaan päästölaskentaan sekä kolmansissa maissa maksettujen päästömaksujen huomioimiseen. Lisäksi ehdotetaan muutoksia tuotesidonnaisten päästöjen laskentaan ja hallinnon järjestämiseen erityisesti CBAM-tuontiin liittyvän lupaprosessin osalta.

Tulli pitää ehdotusta asetukseksi asetuksen (EU) 2023/956 muuttamisesta rajalle perustetun hiilidioksidipäästöjen säätömekanismin yksinkertaistamisen ja vahvistamisen osalta hyvänä, ja katsoo, että ehdotus yksinkertaistaa ja tehostaa asetuksen toimeenpanoa.

CBAM-tuonnin kynnysarvo. Ehdotuksessa otettaisiin käyttöön uusi kumulatiivinen tuonnin massaan perustuva kynnysarvo, joka olisi 50 tonnia maahantuojaa kohti kalenterivuodessa. Uusi kynnysarvo korvaisi nykyisen lähetyseräkohtaisen 150 euron suuruisen kynnysarvon raudan ja teräksen, alumiinin, sementin sekä lannoitteiden osalta. CBAM-tavaroiden tuonnin jäädessä tämän kynnysarvon alle, tuonnin ei katsottaisi kuuluvan CBAM-velvollisuuden piiriin. Kynnysarvoa ei sovellettaisi tuontisähköön ja vetyyn, joiden tuonti olisi CBAM:n velvoitteiden piirissä ilman erillistä kynnysarvoa.

Tullin näkemyksen mukaan kynnysarvon muuttamisen seurauksena yritysten hallinnollinen taakka kevenisi, kun pääasiassa pienet ja keskisuuret yritykset ja yksityishenkilöt vapautuisivat CBAM-velvoitteista. Tulli valvoo kynnysarvoa, ja tarvittava tieto löytyy tulli-ilmoituksilta. Tulli niin ikään katsoo, että kynnysarvoa koskeva muutos osaltaan ehkäisee mekanismin kiertoa, koska se poistaa kannustimen jakaa lähetyksiä keinotekoisesti CBAM-velvoitteiden välttämiseksi, ja lisää viranomaisen valtuuksia puuttua tilanteisiin, joissa toimijakohtaista 50 tonnin rajaa mahdollisesti pyritään kiertämään esimerkiksi yritysjärjestelyin.

Esityksestä ei kuitenkaan täysin yksiselitteisesti käy ilmi, millä taholla on viimekätinen vastuu valvoa rajan täyttymistä, sillä sama maahantuoja voi tuoda tavaraa eri EU-maihin. Tulli pitääkin komission vuositarkastelua tärkeänä myös siltä osin, kuinka suuren osan CBAM-

tuonnin päästöistä kynnysarvo kattaa ja vaikuttaako kynnysarvo mekanismin kierron yrityksiin.

CBAM-tuonnin lupaprosessi. Ehdotuksessa kevennettäisiin viranomaisen CBAM-lupaprosessia tietyiltä osin. CBAM-tuotteiden tuonnista on tulossa luvanvaraista 1.1.2026 niin, että maahantuoja hakee valtuutetun CBAM-ilmoittajan lupaa toimivaltaiselta kansalliselta viranomaiselta. Voimassa olevan asetuksen mukaan ennen kuin toimivaltainen viranomainen myöntää valtuutetun CBAM-ilmoittajan aseman, sen on suoritettava valtuutushakemuksesta konsultaatiomenettely, jossa se tiedustelee komissiolta ja muiden EU-maiden toimivaltaisilta kansallisilta viranomaisilta, onko niillä huomioita muun muassa siihen, täyttääkö hakija CBAM-luvan myöntämisen kriteerit.

Esityksen mukaan konsultaatioprosessista tulisi vapaaehtoinen. CBAM-luvan lisäksi Tulli myöntää ja hallinnoi myös EU:n tullikoodeksin (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013 unionin tullikoodeksista) mukaisia lupia. Lupien myöntämisestä ja hallinnoinnista kertyneen kokemuksen perusteella Tulli katsoo, että konsultaatiomenettely voi olla hallinnollisesti raskas. Näin ollen erityisesti lupaprosessiin liittyvän konsultaatiomenettelyyn tehtävät muutokset vähentävät viranomaisten hallinnollista taakkaa, ja Tulli pitääkin muutoksia tervetulleina.

CBAM-lupaan liittyvä vakuusvaatimus. Esityksen mukaan osaan maahantuojista kohdistuvaa vakuusvaatimusta ei olla muuttamassa. Voimassa olevan CBAM-asetuksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen on vaadittava vakuuden antamista, jos hakija ei ole ollut olemassa hakemuksen jättämisvuotta edeltävien kahden kokonaisen tilikauden ajan. Vakuutta vaaditaan, jotta hakija voi osoittaa taloudelliset ja toiminnalliset valmiutensa täyttää hiilirajamekanismiasetuksen mukaiset velvoitteensa. Vakuuden määrä määritellään hankittaviksi tulevien CBAM-todistusten määrän perusteella.

Edellä todetusti, Tulli myöntää myös lukuisia muita kuin CBAM-lupia, joista useissa on vakuusvaatimuksia. Toiminnan järjestämisestä kertyneen kokemuksen ja vahvan asiakasymmärryksen perusteella Tulli katsoo, että hiilirajamekanismiasetuksen mukainen vakuusvaatimus voi olla toimijoille raskas yhtäältä vakuusvaatimuksella tavoiteltuun hyötyyn ja toisaalta paitsi asiakkaille myös Tullille koituvaan hallinnolliseen taakkaan nähden. Vaikka vakuusvaatimusta ei tällä ehdotuksella muuteta, Tulli pitää suotavana, että vakuusvaatimuksesta ja sen mahdollisista vaihtoehdoista käydään keskustelua ainakin nyt puheena olevan U-kirjeen kohdassa 3.3. tarkoitetun revision yhteydessä.

Yleistä toimeenpanosta. Tulli on Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta annetulla lailla (1288/2023) säädetty hiilirajamekanismiasetuksen 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Tässä ominaisuudessa Tulli on tarjonnut muun muassa asiakasneuvontaa CBAM-velvollisille. Tullin tilastojen mukaan Q4/2023-Q2/2025 CBAM-velvollisia oli yhteensä 3100 ja tänä aikana CBAM-velvolliset jättivät siirtymäajan rekisteriin kaikkiaan 2763 CBAM-kvartaaliraporttia. Tulli on kontaktoinut Q4/2023-Q2/2025 aikana 2044 CBAM-velvollista.

Asko Sinervo

Tulliylitarkastaja
Ulkomaankauppa- ja verotusosasto
Asiakkuus- ja veronkantoyksikkö